

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1284/2019
10.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Живковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж број 4768/18 од 14.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 10.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж број 4768/18 од 14.11.2018. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка као неоснован.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П број 8999/17 од 08.02.2018. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде, за период почев од 19.05.1992. године до октобра месеца 2017. године, исплати појединачне месечне износе, са законском затезном каматом за сваки месец појединачно, на начин како је то ближе наведено у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу, убудуће, на име месечног износа ренте плаћа 72.029,22 динара, почев од 01.11.2017. године, са доспећем првог у месецу за претходни месец, све док за то буду постојали законски услови или се одлуком суда висина ренте не измени на захтев оштећеног или штетника, с тим да се заостали неисплаћени износи ренте почев од 01.11.2017. године исплате одједном, у року од 15 дана од дана пријема отправка одлуке, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.072.000,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења 08.02.2018. године па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж број 4768/18 од 14.11.2018. године, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П број 8999/17 од 08.02.2018. године, у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати на име накнаде материјалне штете – изгубљене зараде, за период почев од 19.05.1992. године до јула 1995. године, појединачне месечне износе, са законском затезном каматом за сваки месец појединачно на начин како је то ближе наведено овим ставом изреке другостепене одлуке. Одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П број 8999/17 од 08.02.2018. године, у преосталом делу става првог изреке, у односу на појединачне месечне износе са припадајућом каматом, као и у ставу другом и трећем изреке. Ставом четвртим изреке одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка као неосновани.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става другог и трећег изреке, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) па је нашао да је ревизија тужене неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према образложењу пресуде првостепеног суда, тужилац је пре одласка на ратиште био запослен као возач, односно као транспортни радник у железари „ББ“ и то све до избијања ратних сукоба на подручју Републике Хрватске. Пре заснивања радног односа завршио је средњу школу за друмски саобраћај у ... и тиме стекао квалификацију возача. Током 1991. године, док је био на годишњем одмору, због дешавања у Хрватској, закључена му је радна књижица дан пре него што се вратио са одмора, што значи да му је радни однос престао 01.08.1991. године. Током отпочињања ратних дејстава у Хрватској био је припадник територијалне одбране ... и током боравка на ратишту није рађаван, али је психички оболео због свега што је тамо доживео. Тужилац сада живи у Хрватској, пријављен је код Завода за запошљавање као незапослено лице и по том основу не прима било какву накнаду, с тим што од Центра за социјални скрб (заштиту) прима новчану накнаду од 280 куна, а од 01.11.2018. године тај износ је повећан на 350 куна месечно. Са друге стране, у Србији по основу учешћа у рату ништа није примао и био је пријављен Националној сужби за запошљавање до 2006. године, али се након тога овој филијали није јављао, из разлога што није могао да долази из Хрватске. Према налазу судског вештака, код тужиоца се ради о тешком хроничном психијатријском обољењу (дијагноза шизофреније Ф20) која болест је неизлечива, може се одржавати у некој равнотежи и стабилности једино терапијом и лековима до краја живота, иста је напредовала у време ратних активности и тешких доживљаја и умањење, односно губитак радне способности код тужиоца је у узрочно-последичној вези са боравком и активностима на ратишту па је тужилац неспособан за било какав посао. Такође, према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, утврђена је висина изгубљене зараде тужиоца у периоду од 19.05.1992. године, па до октобра месеца

2017. године, у појединачним месечним износима ближе наведеним у ставу првом изреке првостепене одлуке, као и висина месечне ренте.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је с позивом на одредбу члана 195. Закона о облигационим односима нашао да је тужена одговорна за штету коју тужилац трпи, из ког разлога је одлучено као и изреци првостепене одлуке.

Становиште првостепеног суда у погледу настанка штете код тужиоца и узрочно последичне везе исте са боравком тужиоца на ратишту, те одговорности тужене за оваку претрпљену штету, у целости је прихватио и другостепени суд у својој одлуци. Међутим, указујући на то да је тужилац боравио на ратишту до 07.08.1995. године, другостепени суд је констатовао да тужилац право на изгубљену зараду не може остварити почев од 19.05.1992. године, већ само након повратка са ратишта у ком смислу је применом одредбе члана 390. и 394. став 1. тачка 4. ЗПП преиначио првостепену пресуду одбивши тужбени захтев тужиоца у делу у ком се накнада материјалне штете на име изгубљене зараде потражује у периоду од 19.05.1992. године до јула 1995. године, док је у преосталом делу потврдио првостепену пресуду.

Без утицаја су на одговорност туженог наводи ревизије којима указује на то да тужилац није доказао да је отказ добио због умањења радне способности настале учешћем у рату.

Наиме, како су то нижестепени судови правилно констатовали, радни однос је тужиоцу престао због одласка на ратиште 01.08.1991. године, када је мобилисан као потпуно здрава особа. Са друге стране, као последица учешћа у ратним дешавањима, код тужиоца је наступило тешко хронично психијатријско обољење – шизофренија, која је проградирала у време ратних активности и тешких доживљаја, што је све код тужиоца довело до губитка радне способности, због чега је тужена, у смислу одредбе члана 195. Закона о облигационим односима, у обавези да тужиоцу надокнади штету, коју трпи због немогућности остваривања зараде.

Надаље, неосновано се наводима ревизије указује на то да нижестепени судови нису правилно поступили када су као просечну зараду према врсти и степену стручне спреме тужиоца узели зараду у Републици Хрватској, с обзиром на то да из утврђеног чињеничног стања неспорно проистиче закључак да тужилац живи у Републици Хрватској, независно од тога што је држављанин Републике Србије од 17.04.2002. године.

Овај суд сматра неоснованим ревизијске наводе којима се оспорава оцена приговора застарелости, с обзиром на то да се, у конкретном случају, приликом оцене приговора застарелости примењује члан 377. став 1. Закона о облигационим односима, који прописује да потраживање накнаде штете причињене кривичним делом застарева кад и кривично гоњење за то дело. У конкретном случају, штета је проузрокована кривичним делом оружане побуне из члана 124. Кривичног законика Југославије, што значи да потраживање накнаде штете проузроковање овим кривичним делом застарева у року од 15 година, што је као рок застарелости кривичног гоњења прописан за ово дело. Како је тужба поднета 18.04.2007. године, а повлачење јединица Југословенске Народне Армије и признање Републике Хрватске од стране Генералне скупштине уједињених нација се

догодило у мају 1992. године, то је очигледно да није протекао поменути рок застарелости потраживања.

Имајући све изнето у виду, одлучено је као у изреци применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

Одлука којом је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, донета је из разлога што је ревизија туженог одбијена као неоснована, а све применом одредбе члана 165. ЗПП.

Председник већа – судија
Јасминка Станојевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић